

Robert Vannoy , Manabii Wakuu, Hotuba ya 6

Kuzaliwa na Bikira, Mwana wa Isaya (Isa. 7-8)

Pitia Isaya 7

Tumekuwa tukijadili Isaya sura ya 7. Tulikuwa katikati ya kuangalia mistari ya 13 hadi 16 mwishoni mwa saa ya mwisho. Kumbuka, nilionyesha kwa ujumla kuna njia tatu ambazo mistari hiyo imeshughulikiwa na wakalimani. Baadhi watajaribu kuitumia yote katika hali ya sasa ya vita vya Siria na Efraimu na kudhani kwamba ishara ya kuzaliwa katika mstari wa 14 ni mtoto aliyezaliwa ama kwa Ahazi au kwa Isaya. Wengine wamejaribu kutumia kifungu kizima kwa kuzaliwa kwa Kristo kwa msingi wa nukuu ya Mathayo ya mstari huu. Mathayo anakitumia kwa Kristo. Hakuna kati ya njia hizo mbili zinazoonekana kufanya haki kwa maelezo mahususi ya kifungu kwa sababu katika mstari wa 13 inaonekana kuna karipio kwa Ahazi. “Sikieni sasa, enyi nyumba ya Daudi; Je, ni jambo dogo kwenu kuwachosha watu, lakini je, mtamchosha Mungu wangu pia?” Na mistari ya 15 hadi 16 inaonekana waziwazi kuzungumzia hali ya sasa, hasa mstari wa 16—“Kwa maana kabla mtoto hajajua kukataa uovu na kuchagua mema, nchi unayoichukia itaachwa na wafalme wake wote wawili.” Inaonekana kwamba hilo haliwezi kutumika haswa kwa kuzaliwa kwa Kristo.

Kwa hivyo hilo limewafanya wengine kutetea utimilifu wa maneno mengi, au mawili, ambapo kifungu hiki kinazungumzia mtoto wa Isaya wa wakati huo na pia Kristo. Nilikupa Walter Kaiser kama mfano wa msimamo huo. Hilo linaibua suala lingine la maana nyingi. Nadhani tunahitaji kuwa waangalifu sana kuhusu hilo. Lakini pia linaibua swali la maana ya neno ' *almah* . Katika toleo la King James linatafsiri "bikira atachukua mimba." Ikiwa huyu ni mke wa Isaya, hilo linawezaje kutumika kwa mama wa watoto hao? Inaonekana ni bora kuchukua mistari kama maneno ya kumkemea Ahazi, kwa upande mmoja: wewe ni mwakilishi asiyefaa wa nyumba ya Daudi, kwa hivyo utabadilishwa. Kwa upande mmoja, ni kumkemea Ahazi. Lakini kwa upande mwingine, inaelekezwa kwa hadhira tofauti: kuna maneno ya kufariji kwa watu wacha Mungu ambao bado

wako katika nchi. Mstari wa 13 ni kumkemea Ahazi, ilhali 15 na 16 ni faraja kwa watu wacha Mungu wa nchi. Jambo hilo linachanganya mawazo hayo mawili pamoja na ni jambo ambalo unapaswa kulileta kwenye maandishi, na inakubalika kwamba hiyo ndiyo sehemu ngumu ya tafsiri hapa. Jambo linalowaunganisha ni kusema kwa dhana kwamba kama angezaliwa ndani ya mwaka, ndani ya muda wa kawaida wa ujauzito, basi mambo hayo mawili yangetokea. Kwa maneno mengine, si unabii kwamba atazaliwa wakati huo, lakini Isaya alitumia neno la ujauzito kama msingi wa kipimo cha wakati. Tukidhani kwamba kama angezaliwa sasa, basi kabla hajajua vya kutosha kutofautisha mema na mabaya, kabla mtoto hajajua au hajajua kwamba falme zinazovamia zingetoweka. Sidhani kama unabii unasema haswa wakati mtoto atakapokuja; dhana ni kwamba kama angekuja ndani ya mwaka mmoja, kabla hajawa mkubwa zaidi kidogo falme unazoogopa zitatoweka.

'Alma [bikira, Isaya 7:14] Nataka kwenda mbali zaidi na swali hili la ' *almah* . Neno la Kiebrania hapo ni ' *almah* , "tazama bikira atachukua mimba na kuzaa mtoto wa kiume." Nadhani hiyo ni pingamizi kubwa la kuelewa maelezo mahususi ya mstari wa 14 kuwa yanarejelea ama mke wa mfalme au mke wa Isaya kuwa na mtoto wa kiume. Hakuna dalili kwamba mke wa Ahazi alikuwa bikira au kwamba mke wa Isaya alikuwa bikira. Kwa kweli, tunajua kwamba Isaya tayari alikuwa na mwana, Shear- Yashab , Isaya alipotoka nje kukutana na Mfalme Ahazi. Mungu alimwambia amchukue mwanawe Shear- Yashab katika Isaya 7:3.

Sasa, kumekuwa na wafasiri kadhaa ambao wamebishana kwamba ' *almah* ' haimaanishi "bikira"; inamaanisha "mwanamke kijana." Kwa hivyo, neno hilo linaweza kumaanisha mke wa Isaya au mke wa Ahazi. Na kwa kweli, ukiangalia tafsiri ya Revised Standard Version ya Isaya 7:14, inasema, "Tazama, mwanamke kijana atachukua mimba." Kuna tanbihi katika RSV inayosema "au bikira," lakini hiyo imewekwa katika tanbihi. Ukiangalia Biblia ya Kiingereza Mpya inasema, "Mwanamke kijana atachukua mimba," na hakuna tanbihi yoyote. Inaacha tu hapo.

Kwa hivyo inaondoa kabisa pendekezo lolote la kuzaliwa na bikira. Swali ni, basi, neno hili ' *almah* linamaanisha nini?

Acha nitoe maoni machache kuhusu hilo. Kwanza, ' *almah* si neno la kawaida la "bikira." "Bikira" kwa kawaida ni tafsiri ya neno tofauti la Kiebrania, si la ' *almah* . Kwa kawaida, neno lililotafsiriwa "bikira" ni *bethulah* . Unaweza kusema vema, ikiwa *bethulah* ni neno linalotumika kwa kawaida kwa bikira, kwa nini Isaya hakutumia *betulah* badala ya ' *almah* ili kuweka wazi? Angalia nukuu yako hapo kwenye ukurasa wa 17, aya ya kwanza juu ya ukurasa. Hii imechukuliwa kutoka kwa juzuu ya EJ Young ya moja ya juzuu zake tatu za ufafanuzi kuhusu Isaya, ukurasa wa 288, aya ya kwanza hapo. Young anasema, “Katika Yoeli 1:8 *bethulah* ni wazi mwanamke aliyeolewa. Na katika maandishi ya baadaye ya matambiko ya Kiaramu, sawa na *bethulah* ya *Kiaramu* inarejelea mwanamke aliyeolewa. Kama Isaya angetumia neno hili, *bethulah* , angetuacha katika mkanganyiko. Hatungeweza kujua haswa alichokuwa akifikiria. Je, hapo alikuwa akizungumzia mtu ambaye alikuwa bikira kweli, au angependelea kuwa na mtu aliyeposwa, au mtu ambaye alikuwa mke kweli? Kwa kuzingatia mambo haya, inaonekana kwamba uchaguzi wa Isaya wa ' *almah* ulikuwa wa makusudi. Inaonekana kuwa neno pekee katika lugha ambayo bila shaka inaashiria mwanamke ambaye hajaolewa. Hakuna neno lingine la Kiebrania linalopatikana ambalo lingeyesha wazi kwamba yule anayemtaja alikuwa hajaolewa; kwa hivyo, hakuna neno lingine ambalo lingefaa kutimiza mahitaji ya ishara kama vile muktadha ulivyotaka. Hakuna hata moja ya maneno haya mengine yaliyoonyesha neno lisilo la kawaida. Ni ' *almah* pekee anayeweka wazi kwamba mama huyo hakuwa ameolewa.”

Kifungu kinachofuata, “Hata hivyo, ikiwa mama ni mwanamke aliyeolewa, basi mtoto huyo alikuwa haramu au la? Kama mtoto huyo alikuwa haramu, je, kuzaliwa huko kungekuwa ishara?” Muktadha mzima, naam muktadha mzima wa kibiblia, unaondoa hili. Kwa upande mwingine, kama mama angekuwa mwanamke mwema, basi kuzaliwa kungekuwa nje ya kawaida na kuzaliwa kwa

njia isiyo ya kawaida ambapo mama hajaolewa na mwanamke mwema. Ukweli huu unapoeleweka inakuwa dhahiri katika historia yote kwamba kuna mmoja tu ambaye hili lingeweza kutabiriwa, naye alikuwa Mariamu mama wa Bwana.”

Unaona kile Young anachofanya hapo kinasisitiza hitaji la neno ' *almah* . Anasisitiza hali ya kutooa zaidi ya upande wa ubikira wa maana ya neno hilo , si kwamba neno hilo halijumuishi wazo la ubikira. Lakini umuhimu mkuu katika neno ' *almah* unaonekana kuwa "asiyoea" ukiangalia kwa Kiebrania. Mkanganyiko na *bethulah* ni kwamba wakati mwingine hutafsiriwa "bikira," lakini si mara zote kuhusu mwanamke ambaye hajaolewa; kuna visa ambapo yeye si mwanamke ambaye hajaolewa. Kwa hivyo neno ' *almah* linaonyesha mwanamke ambaye hajaolewa. Pili, neno ' *almah* linatumika kurejelea bikira. Ukiangalia mifano hiyo ya matumizi, unaweza kugundua kwamba yeye si mwanamke aliyeolewa; daima ni mwanamke ambaye hajaolewa.

Katika angalau kisa kimoja ni wazi kwamba neno hilo linamtaja mtu ambaye si tu hajaolewa, bali pia ni bikira. Hilo liko katika Mwanzo 24. Ukigeukia Mwanzo 24, hiyo ndiyo hadithi ya Ibrahimu kumtuma mtumishi wake kumtafutia Isaka mke. Kuna istilahi ya kuvutia inayotumika hapo. Ukiangalia mstari wa 43 wa Mwanzo 24, unasoma - huyu ni mtumishi anayezungumza - " Tazama, nimesimama karibu na kisima cha maji; na itakuwa, bikira (' *almah*) atakapotoka kuteka *maji* , nami nikamwambia, Nipe, nakuomba, maji kidogo katika mtungi wako ninywe; naye akaniambia, Unywe wewe, nami nitawatekea ngamia zako pia; *huyo* na *awe* mwanamke ambaye BWANA amemchagulia mwana wa bwana wangu."

Hiyo ndiyo tafsiri ya King James. Chukua mstari huo wa 43, na ulinganishe mstari huo na neno ' *almah* na mstari wa 16. Ukirudi nyuma hadi 15 unasoma, “Tazama, Rebeka akatoka , aliyezaliwa na Bethueli , mwana wa Milka , mkewe Nahori , nduguye Ibrahimu, na mtungi wake begani mwake. Na msichana,” yaani *na’arah* , “ *alikuwa* mzuri sana, bikira,” *bethulah* , bikira. Basi angalia jinsi *bethulah* anavyostahili, “wala mwanamume hakumjua.” Utata upo hapo, lakini

hapa utata huo unaondolewa inaposema, “Yeye ni *bethulah* , wala hakumjua mwanamume, akashuka kisimani, akajaza mtungi wake, akapanda juu.”

Sasa unaona katika sura hii kwamba alikuwa *na'arah* , *bethulah* , na *'almah*; zote zinatumiwa kwa Rebeka, na muktadha unaonyesha wazi kwamba hakuwa ameolewa na kwamba alikuwa bikira. Dkt. MacRae , nakumbuka, miaka iliyopita alisema jinsi ninavyopaswa kufafanua neno ' *almah*: alipendekeza kwamba hakuwa ameolewa, au mwanamke kijana wa umri wa kuolewa. Mwanamke kijana wa umri wa kuolewa, na moja ya sifa zake ni kwamba awe bikira.

Tafsiri ya LXX ya 'Almah kama Parthenos Sasa, jambo la tatu la kuzingatia ni jinsi Septuagint ilivyotafsiri Isaya 7:14. Walipotafsiri hili kwa Kigiriki swali ni: Walielewaje ' *almah* ? Ukiangalia Septuagint, utagundua kwamba walitafsiri neno *parthenos* , ambalo kwa kawaida hutafsiriwa pia kama "bikira." Ukienda kwenye Mathayo 1, mstari wa 23, inasema, "Tazama, *bikira* atachukua mimba"; hiyo pia ni *parthenos* . Sasa, baadhi wamebishana kwamba hilo linasuluhisha kesi hiyo, kwani watafsiri wa Kigiriki wametumia neno "bikira," na hilo linatupa uelewa wazi kwa jinsi linavyonukuliwa katika Agano Jipya. Kwa hivyo ni wazi kwamba ' *almah* katika Isaya 7:14 inamaanisha "bikira."

Hata hivyo, si jambo la moja kwa moja kama hilo kwa sababu *parthenos* pia ni tata, kama *bethulah* . Angalia nukuu yako kwenye ukurasa wa 32, chini ya ukurasa. Hii imechukuliwa kutoka kwa Harry Orlinsky katika makala ya *Kamusi ya Biblia ya Interpreter's Dictionary* kuhusu "Bikira." Anasema, "Ikiwa *parthenos* alikuwa bikira au la ilikuwa jambo la pili kuamuliwa, labda, kwa muktadha. Hakika neno *parthenias* lilimaanisha mwanamke ambaye hajaolewa, na jina *parthenos* wakati mwingine lilitumiwa kwa heshima kwa kahaba mtakatifu, kwa hivyo kuna jina *parthenos* kwa hekalu huko Athene. Wakati Ukristo wa mapema ulipokuza imani ya kuzaliwa kwa Yesu na bikira, ilikuwa kawaida kuashiria maandishi yanayowezekana ya uthibitisho katika Isaya 7:14, ambayo

yanazungumzia "bikira," katika Septuagint *parthenos* , na kwa hivyo neno la Kiebrania lililotafsiriwa ' *almah* .' Lakini anachoonyesha hapo, unaona, ni kwamba *parthenos* kama *bethulah* sio wazi kila wakati kwa sababu matumizi mengine yanaficha hilo.

Angalia anasema kama *parthenos* inaashiria bikira au la inahitaji kuamuliwa na muktadha, na hapo ndipo nadhani muktadha wa Mathayo pia ni muhimu kwa sababu angalia Mathayo 1:18. Inasema, “Kuzaliwa kwa Yesu kulikuwa hivi: Mariamu mama yake alipoposwa na Yusufu, kabla hawajakaribiana, alionekana ana mimba kwa Roho Mtakatifu.” Kwa hivyo unapotumia *parthenos* katika muktadha huo na kielelezo hicho, ni kama kielelezo katika Mwanzo 24 kwa *bethulah* . Ni wazi kwamba *parthenos* katika Mathayo 1:23 inatumika kuashiria ubikira kwa sababu ilikuwa “kabla hawajakutana.” Unaona, katika mstari wa 25, imewekwa wazi maradufu. Tunaona “Hakumjua hata alipomzaa mwanawe wa kwanza.” Kwa hivyo hakuna shaka hata kidogo kwamba katika Mathayo kuna kielelezo maradufu chenye neno *parthenos* . Kwa hivyo inaonekana wazi hapa, kwa kweli, Isaya 7 inazungumzia kuzaliwa kwa bikira katika mstari wa 14. Inaonekana vigumu sana kutumia hilo kwa mfalme Hezekia wa baadaye au kwa mwana wa Isaya. Inaonekana inazungumzia kuja kwa Kristo. Kwa hivyo mstari wa 13 ni karipio kwa Ahazi. Utabadilishwa, na kisha ukidhani mtoto atazaliwa ndani ya mwaka huo, mstari wa 15 na 16 hutoa faraja, si karipio, bali faraja kwa mabaki ya kimungu anayozungumza nao. Kwa hivyo katika mstari wa 15 na 16 una mpito wa mawazo, lakini hakuna mwendelezo wa karipio kwa Ahazi, ni maneno ya faraja tu kwa watu wa Mungu.

Unabii wa Muda Mrefu Pamoja na Unabii wa Muda Mfupi   Ukurasa wa 15 wa manukuu yako, chini ya ukurasa, aya ya mwisho, Hasel Bullock anapendekeza katika makala yake ya 1987: "Baada ya tangazo la Isaya la masafa marefu, nabii anageukia hatari nyingine ya haraka, muungano wa Siria na Efraimu, na kufuata mpangilio unaofaa sana katika maandishi yake kwa kuunga mkono utabiri huu wa

muda mrefu kwa utabiri wa masafa mafupi ambao unaweza kuzingatiwa na watu wa wakati wake. Unabii wa masafa marefu, Isaya 7:14 na 15, una muda mrefu wa kutimizwa na unabii wa muda mfupi ni Isaya 7:16. Sasa, iwe unauvunja kati ya 15 na 16, au kati ya 14 na 15/16 pamoja, ni juu ya mtafsiri."

Mwana wa Isaya [Isaya 8] si = Mtoto wa Isaya 7

Kuna matatizo magumu ya tafsiri hapa lakini ninaelewa sura ya 8 kwa njia ile ile ambayo Bullock anafanya kwamba kuna utabiri wa muda mfupi unaothibitisha utimilifu fulani wa utimilifu wa muda mrefu. Sidhani kama unaweza kulinganisha mtoto wa sura ya 8 na mtoto wa sura ya 7 kwa sababu mtoto wa sura ya 8 ni wazi ni mwana wa Isaya. Mtoto huyo si kuzaliwa na bikira; zaidi ya hayo, alimpa jina "Maher-Shalal-Hash-Baz" si "Immanueli." Kuna watoto wawili tofauti. Kulikuwa na mmoja aliyezaliwa mara moja, kwa kweli, haraka zaidi, unaweza kusema, kuliko yule aliye katika sura ya 7 kwa sababu yule aliye katika sura ya 7 anasema, "Kabla mtoto hajaweza kutofautisha kati ya mema na mabaya, uovu unaokabilia na utatoweka." Kwa yule aliye katika sura ya 8 anasema kwamba kabla hajaweza kusema, "baba yangu na mama yangu," labda mapema ndani ya mwaka mmoja baada ya kuzaliwa, wavamizi watakuwa wametoweka. Kwa hivyo unabii wa sura ya 8 lazima uwe ulikuwa baadaye kidogo. Iitimizwa haraka zaidi, lakini ni mtoto tofauti na ina jina tofauti; hakika haikuwa na bikira kwa mama. Mwana katika sura ya 8 si mtoto yule yule kama katika sura ya 7.

Mtoto katika sura ya 8 anatimiza kusudi kama hilo. Lakini anafanya hivyo haraka zaidi, kwa maneno mengine, kuliko mtoto katika sura ya 7. Una mtoto anayezaliwa ndani ya mwaka mmoja kabla hajaweza kutofautisha kati ya mema na mabaya. Kisha unafika kwenye sura ya 8, na una mtoto ambaye anaonekana kuonyesha kabla hajaweza kusema "baba yangu" au "mama yangu," tatizo litatatuliwa. Mstari wa 4: "Kabla mtoto hajajua kulia, 'mama yangu na baba yangu'

utajiri wa Dameski na nyara za Samaria zitachukuliwa mbele ya mfalme wa Ashuru." Inaonekana kwamba huu ni muda mfupi kuliko ule ulio katika sura ya 7. Kwa hivyo kuna watoto wawili tofauti, unabii mbili tofauti, na nyakati mbili tofauti. Kisha utimilifu huu unaweza kuzingatiwa ili kuzaliwa kwa mtoto kuweze kutumika kama uthibitisho wa uhalisi wa unabii mwingine wa muda mrefu wa kuzaliwa kwa mtoto na bikira. Kwa maneno mengine, kabla Kristo hajazaliwa, wafalme hao walikuwa wamekwenda. Ukiuchukua katika muktadha wa karibu, watu hao wanaambiwa kwamba ndani ya miaka miwili au mitatu tatizo litatoweka . Sio kitu ambacho wangeweza kuthibitisha. Mustakabali usio na uhakika wa muda mrefu unahakikishwa na unabii wa muda mfupi.

Mtoto kama Kipimo cha Wakati

Muungano wa Wasyria na Waefraimu dhidi ya Yuda ni tatizo la muda mfupi, na ndani ya miaka michache lingepita. Nadhani walisikia unabii kwamba Ahazi ni mkaaji asiyestahili wa kiti cha enzi cha Daudi ambaye atachukuliwa nafasi yake. Kama mtoto angezaliwa leo au ndani ya mwaka mmoja, kabla mtoto hajafikisha umri wa zaidi ya miaka michache tatizo lingepita. Kuzaliwa kwa mtoto kunatumika tu kama msingi wa kipimo cha wakati. Haisemi kwamba mtoto hakika atazaliwa, lakini kama angezaliwa. Inaonekana kwangu kwamba hiyo inaunganisha vifungu viwili pamoja. Ni wazi katika sura inayofuata, kwani kuna ulinganifu hapo.

Isaya 7:17-25 Matokeo ya Muungano wa Ahazi na Ashuru Tuendeleo . Hili ni tatizo gumu la tafsiri na unaweza kulifikiria zaidi na kufikia hitimisho lako mwenyewe. Katika sura ya 7, mistari ya 17 hadi 25; unapata matokeo ya mpango wa Ahazi. Kumbuka, mpango wa Ahazi ulikuwa ni kujumuisha muungano na Ashuru ili kupunguza tishio hili kutoka kwa Efraimu na Shamu. Isaya anachofanya katika mistari ya 17 hadi 25 ni kuelezea athari ya mwisho ya kumtegemea Ahazi mfalme wa Ashuru. Angalia mistari wa 17, “ BWANA

atakuletea wewe, na watu wako, na nyumba ya baba yako wakati ambao haujawahi kutokea tangu Efraimu alipojitenga na Yuda—ataleta mfalme wa Ashuru.” Alifanya muungano akidhani kila kitu kitakuwa kimya. Lakini Bwana anasema kwamba mfalme wa Ashuru atakushukia. “ Katika siku hiyo BWANA atawapigia kelele inzi kutoka vijito vya mbali vya Misri, na nyuki kutoka nchi ya Ashuru. Watakuja wote na kutulia katika mabonde yenye miamba mikali, na katika mianya ya miamba, na juu ya vichaka vyote vya miiba, na penye mashimo yote ya maji. [Angalia kifungu hiki hapa.] Katika siku hiyo BWANA atatumia wembe ulioajiriwa kutoka ng’ambo ya Mto, mfalme wa Ashuru, kunyoa vichwa vyenu na nywele za miguu yenu, na kuondoa ndevu zenu pia.”

Kwa hivyo Bwana anasema kupitia Isaya kwamba Bwana atanyoa kwa wembe ulioajiriwa. Wembe ulioajiriwa ni Ashuru. Ashuru aliajiriwa na Ahazi tayari kunyoa Shamu na Israeli (au Efraimu). Isaya anasema kwamba Ashuru atakuja na kukunyoa wewe pia. "Bwana atanyoa kwa wembe ulioajiriwa," yaani, kwa wale walio ng'ambo ya mto; yaani mfalme wa Ashuru " kunyoa vichwa vyenu na nywele za miguu yenu, na kuondoa ndevu zenu pia. Siku hiyo mtu atahifadhi ng'ombe mchanga na mbuzi wawili hai. Na kwa sababu ya wingi wa maziwa watakayotoa, atakuwa na siagi ya kula. Wote watakaobaki katika nchi watakula siagi na asali. Siku hiyo, kila mahali palipokuwa na mizabibu elfu yenye thamani ya shekeli elfu za fedha, kutakuwa na michongoma na miiba tu. Watu watakwenda huko na upinde na mishale, kwa maana nchi itafunikwa na michongoma na miiba. Na vilima vyote vilivyokuwa vikipandwa kwa jembe, hutaenda tena huko kwa hofu ya michongoma na miiba; vitakuwa mahali ambapo ng'ombe huachiliwa na ambapo kondoo hukimbia." Kwa maneno mengine, hali zitakuwa kwamba kilimo kitateseka kwa sababu ya ukosefu wa kilimo; mashamba ya mizabibu yataharibiwa, na nafasi ya malisho itatokea ambayo haihitaji uangalifu mwingi wa kilimo. Huu utakuwa uharibifu utakaoijia nchi. Mwakilishi wa uharibifu huu atakuwa Ashuru. Hii ndiyo nchi ambayo Ahazi ameamini katika kumwokoza kutoka Ufalme wa Kaskazini na kutoka Syria.

Muunganisho na Isaya 36 Sasa , matokeo ya muungano huu ambao Ahazi alifanya na Waashuri yanatokea wakati wa Hezekia, mwanawe. Tukio la muungano huu limeelezwa kwa undani katika sura ya 36 hadi 39 ya Isaya. Hiyo ndiyo sehemu ya kihistoria inayogawanya kati ya sehemu mbili kuu za kitabu. Wakati wa Hezekia, mwana wa Ahazi, Senakeribu anakuja dhidi ya Yerusalemu na anauzingira Yerusalemu. Ili Hezekia avune kile ambacho Ahazi amepanda .

Kisha jambo la kuvutia ni kwamba, ukiangalia sura ya 36, mstari wa 2, wakati wa Hezekia, mwana wa Ahazi, wakati Senakeribu alipokuwa akitisha Yerusalemu, unasoma katika mstari wa 2, “ Mfalme wa Ashuru akamtuma Rabshake kutoka Lakishi hadi Yerusalemu kwa mfalme Hezekia, pamoja na jeshi kubwa.” Angalia kifungu cha mwisho. “Akasimama karibu na mfereji wa bwawa la juu katika njia kuu ya uwanja wa dobi.” Kumbuka eneo hilo kutoka hapo awali. Rudi kwenye Isaya 7, mstari wa 3: “Ndipo BWANA akamwambia Isaya, Toka sasa umlaki Ahazi, wewe na Shear- Yashubu mwanao, mwisho wa mfereji wa bwawa la juu katika njia kuu ya uwanja wa dobi.” Kwa maneno mengine, mahali pale pale ambapo Isaya alikuwa amemkabili Ahazi, akimwambia amtegemee Bwana na kupata usalama na tumaini katika Bwana, tishio hili dhidi yako halitafanikiwa. Ni wazi kwamba Ahazi hakutaka kumwamini Bwana. Badala yake, alimwamini Ashuru, na akafanya muungano na Ashuru. Katika mahali pale pale Isaya alipomwonya siku hiyo, mjumbe wa Ashuru sasa anasimama na kutaka Hezekia ajisalimisha kizazi baadaye. Kwa hivyo huo ndio mwisho wa mwenendo wa Ahazi katika vita vya Shamu na Efraimu .

Isaya 8:1-4 Mwana wa Isaya Maher-Shala-Hash-Baz -- Aandika Gombo

Tuendeleo hadi sura ya 8. Bado tuko katika sehemu hii ya "Kitabu cha Imanueli." Inaonekana kwamba historia katika sura ya 8 na mafundisho ya jumla ya sura ya 8 yanafanana sana na ya sura ya 7. Mistari ya 1 hadi 4 inasomeka: " BWANA akaniambia, Chukua gombo kubwa, uandike juu yake kwa kalamu ya

kawaida, Maher-Shalal-Hash-Bazi; nami nitawaita Uria kuhani, na Zekaria mwana wa Yeberekia , wawe mashahidi wangu waaminifu." Kisha nikamwendea nabii wa kike, naye akapata mimba, akazaa mwana. Ndipo BWANA akaniambia, Mwrite jina lake Maher-shalal-hash-baz. Kabla mtoto huyo hajajua kusema, Baba yangu, au Mama yangu, utajiri wa Dameski na nyara za Samaria zitachukuliwa na mfalme wa Ashuru .

Isaya anaambiwa aandike kuhusu Maher-Shalal -Hash-Baz. Mfalme Yakobo anatafsiri hilo kama jina la pekee. Tafsiri ya NIV pia ina maandishi yanayosema Maher-Shalal-Hash-Baz inamaanisha "haraka kwa nyara, haraka kwa nyara." Nadhani kuna swali fulani kuhusu kama linapaswa kutafsiriwa katika sehemu hiyo ya kwanza kama jina la pekee. Ni wazi, ni jina la mfano, maana yake ni "haraka kwa nyara, haraka kwa nyara." Kwa hivyo chukua gombo kubwa na uandike juu yake kwa kalamu: "haraka kwa nyara, haraka kwa nyara." Kiingereza kimetafsiriwa tu hapo kwa jina Maher-Shalal-Hash-Baz. Sasa inaonekana kwamba ishara ya jina "haraka kwa nyara, haraka kwa nyara" ni kwamba adhabu inakuja kwa falme mbili za Israeli na Siria. Kama inavyosemwa katika mstari wa nne, "Utajiri wa Dameski na nyara za Samaria zitachukuliwa na mfalme wa Ashuru." Uharibifu unawajia na hatimaye kwa Yuda pia.

Unapata msamiati uleule unaotumika katika mstari kuhusu Yuda katika Isaya 10:5 na 6. "Ole wake Mwashuri, fimbo ya hasira yangu, ambaye mkononi mwake mna fimbo ya ghadhabu yangu! Ninamtuma dhidi ya taifa lisilomcha Mungu; ninamtuma dhidi ya watu wanaonikasirisha, ili kuteka nyara na kunyakua mateka, na kuwakanyaga kama matope barabarani ." Kwa hivyo uharibifu unakuja mikononi mwa Waashuri juu ya Ufalme wa Kaskazini, juu ya Shamu, na juu ya Yuda hatimaye. Hivyo jina hili, "Haraka kuteka nyara, haraka kuteka nyara."

Kisha ishara inatolewa, ambayo inafanana sana na ile ya Isaya 7:14 hadi 16, ingawa kipindi cha muda ni kifupi hapa. "Kabla mtoto hajaweza kusema 'baba yangu au mama yangu.'" Hayo yangukuwa baadhi ya maneno ya kwanza ambayo mtoto angesema. Hapa mtoto anazaliwa na ni wazi si kwa kuzaliwa na bikira:

"Niliingia kwa nabii mke naye akapata mimba." Kwa hivyo inaonekana kwangu kwamba mtoto hapa hawezi kuwa mtoto yule yule aliye katika sura ya 7. Majina ni tofauti, mama ni tofauti. Isaya 7:14 ni wazi kuwa ni ya Kimasihi. Lakini unachokiona kihistoria ni vita vya Siria na Efraimu mwaka wa 734 KK. Kuanguka kwa Damasko kulitokea miaka miwili baada ya tishio hilo. Damasko ilianguka mwaka wa 732 KK.

Young anasema, “Unabii wa kuzaliwa kwa mwana wa Isaya unaweza kuthibitishwa kama ahadi, au dhati, ya mwana wa bikira.” Hilo ni sawa na kile Bullock alichosema. Young anapendekeza kwamba kuna watu wawili wakuu wanaokuja, kwanza kwa watu wa Mungu—Imanueli, ambaye ataleta wokovu—na pili kwa Ahazi na wafuasi wake—Ashuru na uharibifu wake.

Unaona hilo katika mstari wa tano na unaofuata: “ BWANA akaniambia tena, akasema, Kwa sababu watu hawa wameyakataa maji ya Shiloa yapitayo taratibu , na kumfurahia Resini na mwana wa Remalia .”

Isaya 8:5-8 Maji ya Shiloa

Sasa, ninachofikiri hilo linamaanisha ni kwamba watu hawa wanakataa maji ya Shiloa , yapitayo taratibu, na kumfurahia Resini na mwana wa Remalia ; kwa maneno mengine wanafurahi kushindwa kwao. “ Kwa hiyo, Bwana anakaribia kuwaletea mafuriko makubwa ya Mto—mfalme wa Ashuru pamoja na fahari yake yote. Yatafurika mifereji yake yote, yatapita juu ya kingo zake zote na kuingia Yuda, yakizunguka juu yake, yakipita katikati yake na kufikia shingoni. Mabawa yake yaliyokunjuliwa yatafunika upana wa nchi yako, Ee Imanueli! ” Kwa hivyo Isaya sura ya 8, mistari ya 5-8, inaonyesha matokeo tena katika muungano wa Ahazi na Ashuru kwa kumtegemea mfalme huko pekee. “Kwa kuwa watu hawatamwamini Bwana” anayewakilishwa na maji hayo ya Shiloa , kwa kuwa hawatamwamini Bwana, watu wanakataa maji ya Shiloa . Kwa kuwa wanakataa kumwamini Bwana, Bwana ataleta mto mkubwa juu yao ambao utaifunika nchi, na mto huo mkubwa ni Ashuru. Lakini mwisho wa mstari wa 8 ni

muhimu kwa sababu mto huo utafurika nchi, kana kwamba ungefurika. Utapita juu ya kingo na mifereji yake na utafika hadi shingoni. Lakini hautazidisha ardhi kabisa na kufanikiwa kabisa. Sababu ya hilo ni kwamba ni nchi ya Imanueli. “ Utafurika mifereji yake yote, utapita juu ya kingo zake zote na kuingia Yuda, ukizunguka juu yake, ukipita ndani yake na kufikia shingoni. Mabawa yake yaliyokunjuliwa yatafunika upana wa nchi yako, Ee Imanueli .” Hatimaye, si nchi ya Ahazi, ni nchi ya Imanueli, na kwa sababu hiyo mfalme wa Ashuru hana uwezo wa kufanya kila kitu anachotaka kufanya, ambacho ni kuiangamiza kabisa Yuda. Haruhusiwi kufanya hivyo. Anaweza tu kwenda mbali kadiri Bwana anavyomruhusu. Anatekeleza makusudi ambayo Bwana anataka ayatekeleze. Hii haijumuishi kuangamiza nchi ya Yuda.

Isaya 8:9-10 Ashuru, Shamu na Efraimu Hawatafanikiwa Kuichukua Yuda

Sura ya 8, mistari ya 9 na 10, inaonyesha kwamba mataifa ya Ashuru, Shamu, na Efraimu hayatafanikiwa kuiteka Yuda. Unasoma katika mstari wa 9: “Pazeni kelele za vita, enyi mataifa, na mtavunjika-vunjika! Sikilizeni, enyi nchi zote zilizo mbali. Jitayarisheni kwa vita, na mtavunjika-vunjika! Fanyeni mkakati wenu, lakini utazuiwa; toeni mpango wenu, lakini hautasimama, kwa maana Mungu yu pamoja nasi .” Young anasema kwamba kama vile hapo awali ukweli wa maangamizi yanayokuja ulivyoonyeshwa kwa mfano kwa jina la mtoto wa Isaya Maher-Shalal-Hash-Baz, kwa hivyo hapa ukweli kwamba ukombozi unapata usemi wa mfano kwa mtoto wa bikira, Imanueli. Ni nchi ya Imanueli, kwa hivyo Ashuru inaweza kwenda tu kadiri Mungu anavyoruhusu Ashuru kwenda. Haitakuwa kuondolewa kabisa. Tena, utabiri huo unatimizwa waziwazi katika wakati wa Hezekia katika sehemu ya pili ya kitabu—Isaya 36-39. Waashuri wako tayari kuiteka Yerusalemu wakati Bwana atakapoingilia kati na kutuma tauni juu ya Senakeribu. Ingawa kumbukumbu za Waashuru zinasema kwamba alimfanya Hezekia afungwe “kama ndege kwenye kizimba,” hakuchukua Yerusalemu.

Isaya 8:11-22 Maneno ya Kutia Moyo

Sawa, sura ya 8, mistari ya 11 hadi 22, ni maneno ya kuwatia moyo Waisraeli kutokana na hali ilivyo sasa. Sitatumia muda mwingi kwenye mistari hiyo, lakini hebu tusome michache kati yake. Sura ya 8, mistari ya 13-14, “BWANA Mwenyezi ndiye mnayepaswa kumheshimu; ndiye mnayepaswa kumhofu, ndiye mnayepaswa kumhofu, naye atakuwa patakatifu; lakini kwa nyumba zote mbili za Israeli atakuwa jiwe la kujikwaa na mwamba wa kuwaangusha .” Hofu gani hiyo? Hofu ya Bwana: “Mtakaseni Bwana, na awe hofu yenu, na awe hofu yenu.”

Sura ya 8, mistari ya 19 na 20: “Watu wakiwaambia mkaulize kwa wenye pepo na wachawi, wanaonong’ona na kunung’unika, je, watu hawapaswi kuuliza kwa Mungu wao? Kwa nini waulize kwa wafu kwa ajili ya walio hai? Kwa sheria na ushuhuda! Wasiposema sawasawa na neno hili, hawana mwanga wa mapambazuko .” Kwa hivyo hayo ni maneno ya kutia moyo kwa kuzingatia hali ya sasa.

Tuchukue mapumziko ya dakika kumi, kisha tutaendelea na Isaya sura ya 9. Sura ya 8 mistari wa 21, inaingia moja kwa moja katika sura ya 9 na unabii wa Kimasihi hapo.

Imenakiliwa na Colby Esposito na Ted Hildebrandt
 Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt
 Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips
 Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips